

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2012-03-01
Meddelad i
Malmö

Mål nr
2973-11E
Domare 107

Sida 1 (5)

Bilaga A

KLAGANDE

Lagmark Gastronomi AB,

Ombud: Jur.kand. Clarence Crafoord
Centrum för rättvisa
Box 2215
103 15 Stockholm

MOTPART

Socialnämnden i Helsingborgs kommun
251 89 Helsingborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämnden i Helsingborgs kommuns beslut den 21 februari 2011

SAKEN

Tillämpning av alkohollagen

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 98635

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00

E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se

Telefax
040-97 24 90

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Genom faktura den 21 februari 2011 har Lagmark Gastronomi AB påförts tillsynsavgift för 2011 med 16 500 kr. Lagmark Gastronomi AB har överklagat beslutet och anfört följande. De avgifter som kommunen tar ut för tillsyn av serveringstillstånd står i strid med självkostnadsprincipen i 8 kap 3 c § kommunallagen. Intäkterna från avgifterna har varit högre än de kostnader som kommunen haft för att tillhandahålla tjänsten. Avgifter för tillsyn av serveringstillstånd har finansierat andra verksamhetsområden såsom beviljande av nya serveringstillstånd och tillsyn av detaljhandels folkölsförsäljning. Av kommunens ekonomiska redovisning går inte att utläsa hur stor del av kostnader som belöper på respektive verksamhetsområde. Tillståndsenheten har däremot muntligen bekräftat att avgifterna för tillsyn av serveringstillstånd delfinansierar tillståndsenhetens övriga verksamhetsområden. Fråga är då vad som ska anses utgöra en verksamhet inom alkoholtillsynsområdet. I prop. 1994/95:89 angavs hur finansieringen av Alkoholinspektionens uppgifter skulle ske. Inspektionen utförde både tillsyn och utfärdade tillstånd. Det uttalades att "I principen om full kostnadstäckning ligger också att en avgift inte får överstiga myndighetens kostnader för verksamheten i fråga. Avgiften skall därför tas ut dels i form av en ansökningsavgift, dels som en tillsynsavgift." Lagstiftaren ansåg således att det var både möjligt och nödvändigt att särskilja verksamheterna tillståndsgivning och tillsyn av serveringstillstånd. Inom ramen för kommunens alkoholtillsyn finns det skäl att tillämpa samma skiljelinjer. Att kommunen valt att organisera de olika tillsynsverksamheterna inom samma enhet påverkar inte vad som ska anses utgöra en verksamhet. Då kommunens tillsyn av serveringstillstånd utgör ett eget verksamhetsområde får intäkterna från avgifterna för denna tillsyn enbart användas för detta ändamål.

Socialnämnden i Helsingborg har anfört följande. I första hand yrkas att Lagmark Gastronomi AB talan ska avvisas och i andra hand att överklagandet ska avslås. Nämndens debitering av tillsynsavgift utgör en ren verkställighetsåtgärd vilket inte innehåller några överväganden eller skälighetsbedömningar som kännetecknar ett beslut. Nämnden har tillämpat den avgift som kommunfullmäktige fastställt i beslut den 12 december 2007. Detta beslut har vunnit laga kraft. För det fall rätten anser att överklagandet ska tas upp till prövning anser nämnden att debiteringen är laglig. Tillståndsenheten verksamheter omfattar handläggning av ansökningar om serveringstillstånd, tillsyn över försäljning och servering av folköl och tobak samt tillsyn av serveringsställen. Intäktsbilden stämmer väl överens med kostnadsbilden eftersom uppskattningsvis 70 procent av de anställdas arbetstid avser arbete med tillsyn av serveringstillstånd. Det är således inte korrekt att påstå att tillsynsavgifterna subventionerar andra arbetsområden inom tillståndsenheten. Enheten har heller aldrig påstått någon sådan delfinansiering. Enheten har däremot bekräftat att det inte är möjligt att skilja på kostnader för tillståndsgivning och tillsyn eftersom kostnaderna sammanhänger med varandra. Av lagförarbeten framgår endast att kommuner har rätt att ta ut avgifter dels för arbetet med en ansökan om serveringstillstånd, dels för tillsynsarbetet. Lagstiftaren har således inte framfört uppfattningen att det är nödvändigt att särskilja tillståndsgivning och tillsyn av serveringstillstånd. Den kommunala kostnaden för tillsynsarbetet styrs av kommunens ambitionsnivå. Tillsynsarbetet omfattar långt mycket mer än själva tillsynsbesöken. Nämnden anser att de aktuella tillsynsavgifterna grundar sig på stadens kostnader för tillsyn och att kostnaderna är motiverade och direkt föranledda av verksamheten. Lagmark Gastronomi AB har bevisbördan för att nämndens avgifter står i strid med självkostnadsprincipen.

Lagmark Gastronomi AB har tillagt följande. Det är en grundläggande del av rättssäkerhetsskyddet att en enskild kan överklaga ett beslut som medför

skyldighet att betala avgift. Beslut om faktura utgör inte heller en ren verkställighetsåtgärd. Det är inte så att samtliga näringsidkare påförs samma avgift utan en prövning sker i varje enskilt fall. Kommunens påstående om att det inte är nödvändigt att särskilja tillståndsgivning och tillsyn av serveringstillstånd saknar grund. Kommunen är vidare tvungen att följa god redovisningssed och kostnaderna ska således framgå av verksamhetens bokföring och endast verkligt motiverade kostnader ska läggas till grund för självkostnadsberäkningen. Den s.k. officialprincipen innebär att huvudansvaret för utredning och bevisbördan läggs på kommunen och den enskilde ska inte bära bördan av brister i bevisningen, framför allt när det gäller ett betungande beslut mot enskild.

DOMSKÅL

Enligt 8 kap 10 § alkohollagen får en kommun ta ut avgift för prövning av ansökan om serveringstillstånd. Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl.

Grunderna för det avgiftsuttag som tillämpas vid tillståndsenheten hos Helsingborgs stad har i och för sig fastställts genom laga kraft vunnet beslut av kommunfullmäktige den 12 december 2007. Enligt förvaltningsrättens mening utgör detta förhållande emellertid inte något hinder mot att i sak pröva efterkommande beslut om uttag av avgift. Sådan grund föreligger således inte för att avvisa Lagmark Gastronomi AB:s talan.

Då alkohollagen inte alls berör storleken på avgifter gäller regleringen om självkostnad enligt 8 kap 3 c § kommunallagen enligt vilken kommunen inte får ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster som kommunen tillhandahåller. Någon exakt matematisk metod för avgiftsberäkningen behöver normalt inte redovisas men metoderna för beräk-

ningen måste på ett godtagbart sätt vara inriktade på verkliga självkostnader. Kostnaderna ska vidare framgå av förvaltningens bokföring. En självkostnadsberäkning ska i princip göras för varje verksamhet för sig.

I förevarande fall har socialnämnden i Helsingborg lämnat en förhållandevis ingående beskrivning av principerna för sitt avgiftsuttag vid tillståndsenheten. Förvaltningsrätten finner att goda skäl föreligger för att administrativt samordna en kommuns olika uppgifter enligt alkohollagstiftningen. Det kan därvid inte begäras att samtliga kostnader i detalj hänförs till varje enskild uppgift. Enligt förvaltningsrättens uppfattning har socialnämnden i Helsingborg på ett godtagbart sätt redovisat att tillståndsenhetens tjänster svarar mot kommunens kostnader. Vad Lagmark Gastronomi AB anfört har inte visat på annat förhållande. Skäl har således inte framkommit för bifall till överklagandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1b)

Jan Bratt